

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תשצט

ערב שבת-קודש

פרשת חיי-שרה

כ"ו במרחשוון ה'תש"ע

יוצא-לאור על-ידי

מכון ליובאוויטש שעל-יד

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ו במרחשוון ה'תש"ע – ג' בכסלו ה'תש"ע

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ו במרחשוון	הלכות מעילה פרק ב-ד.	הלי שקלים פרק ג.	מליית קיג.
ש"ק	כ"ז במרחשוון	פרק ה-ז.	פרק ד.	מליית קיד.
א'	כ"ח במרחשוון	פרק ח. לך אזבח וגו'. ספר הקרבנות והוא ספר תשיעי.. הלכות קרבן פסח.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הלי קדוש החדש.. בפרקים אלו. פרק א.	מליית קיד. מייע נה. מליית קטו. קטז.
ב'	כ"ט במרחשוון	פרק ג-ה.	פרק ב.	מייע נו. נו. נח.
ג'	ל' במרחשוון	פרק ו-ח.	פרק ג.	מליית קכה. קכג. קכח. קכו. קכו. קכא. קכב.
ד'	א' בכסלו	פרק ט-י. הלכות חגיגה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ד.	מליית קיז. קיט. קיח. מייע נג. נב.
ה'	ב' בכסלו	פרק ב-ג. הלכות בכורות.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ה.	מייע נד. מליית קנו. רכט. מייע טז. עט.
ו'	ג' בכסלו	פרק ב-ד.	פרק ו.	מליית קמד. קח.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
5.07	4.41.9	11.55	11.25	8.44	6.13	5.15	4.53	4.06	ו', כ"ו במרחשוון
5.07	4.41.3	11.55	11.25	8.45	6.14	5.16	4.54	4.06	ש"ק, כ"ז במרחשוון
5.06	4.40.8	11.55	11.25	8.45	6.15	5.16	4.54	4.07	א', כ"ח במרחשוון
5.06	4.40.2	11.55	11.25	8.46	6.16	5.17	4.55	4.08	ב', כ"ט במרחשוון
5.06	4.39.7	11.56	11.26	8.46	6.17	5.18	4.56	4.09	ג', ל' במרחשוון
5.05	4.39.3	11.56	11.26	8.47	6.18	5.19	4.57	4.09	ד', א' בכסלו
5.05	4.38.3	11.56	11.26	8.48	6.19	5.20	4.58	4.10	ה', ב' בכסלו
5.04	4.38.4	11.56	11.26	8.48	6.20	5.20	4.58	4.11	ו', ג' בכסלו

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ
חיי-שרה	5:19	4:20	5:20	4:09	5:18	4:24	5:22	4:24
תולדות	5:16	4:02	5:17	4:06	5:15	4:20	5:19	4:20

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il אינטרנט: ISSN 0793-7474 דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

להיות כלי לקבלת פנימיות התורה

ההסבר לתקנת כ"ק אדמו"ר הרי"צ באמירת כל התהילים ועריכת התוועדות בשבת מברכים • גם "בחודש השלישי" ליציאת מצרים הרוחנית ניתנה התורה - זה מתן תורה של פנימיות התורה • חידוש החסידות הוא בקירוב והתקשרות פנימית שעל-ידי השכל, וזוהי מטרת הסיפורים המגלים את הכוחות ויוצרים קירוב • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

סמוכים, ובארץ-ישראל דווקא (כמבואר ברמב"ם⁴) - שאינם בזמן הזה. ואילו סדר קביעות החדשים בזמן הזה נעשתה מכבר על-ידי הלל (נכדו של הלל הזקן) שחישב החשבונות וקידש כל החדשים עד שיבוא מורה צדק⁵ -

כי אם תקנת הגאונים שתיקנו שבשבת שלפני ראש-חודש, שבו מתאספים כולם לבית הכנסת (יום הכניסה), יכריזו באיזה יום יחול ראש-חודש הבא, ועניין זה קשור עם ההכרזה (שלפעמים היתה קשורה גם עם סעודת מצווה⁶) שהיו מכריזים בזמן שהיו מקדשים החדשים⁷.

ב. אמנם, ידוע מה שכתב הרמב"ן⁸ בשם הספרי⁹ שכל המצוות שאנו מקיימים בזמן הגלות הם

א. (כ"ק אדמו"ר ציוה לנגן ניגון השייך לחודש כסלו ("אֶ כסלו/דיקן ניגון"), ואחר כך אמר)¹: ברכת החודש בשבת מברכים החודש - אינו עניין של קידוש החודש, ומה גם שבזמן הזה לא שייך כללות עניין קידוש החודש, לא על-פי הראייה, וגם לא על-פי החשבון, ולהעיר, שגם בזמן שהיו מקדשים על-פי הראייה היו בית-דין מחשבין בחשבונות עד שידעו אם אפשר שיראה הירח, ורק לאחריו כן היו מקבלים את העדים (כמבואר ברמב"ם²). וב' סברות בזה: (א) קבלת העדות דראיית הלבנה פועלת קדושה נוספת, (ב) העיקר הוא קבלת העדות, והחשבון שבית-דין מחשבים אינו אלא כדי לידע שזוהי עדות אמת³, שהרי קידוש החודש תלוי בכמה תנאים - בית-דין

(4) שם ה"ח.

(5) ראה גם לעיל [תו"מ חי"ג] ע' 65. וש"נ.

(6) רמב"ם שם פ"ג ה"ו.

(7) ראה מג"א או"ח ר"ס תיז. לקו"ש ח"ט ע' 187 ואילך. וש"נ.

(8) אחרי יח, כה.

(9) עקב יא, יז - הובא בפרש"י שם, יח.

(1) בהבא לקמן - ראה גם רישומי דברים מהתוועדות ש"פ מטו"מ מבה"ח מנ"א תש"א ס"ב (קה"ת, תשס"א).

(2) הל' קידוש החודש פ"א ה"ו.

(3) ראה פי' לרמב"ם שם.

"ציונים"¹⁰ - סימנים - כדי שנדע איך לקיים את המצוות לעתיד לבוא, כשיהיה קיום המצוות "כמצוות רצונך"¹¹.

ועל-פי זה צריך לומר, שבכל דבר שעושים עתה ישנו מעין העניין וההמשכה כו' דלעתיד לבוא - שהרי אם לא נמשכת איזה המשכה כו', אין זה אפילו בבחינת "ציון" (סימן) בלבד¹².

ומזה מובן גם בנוגע לברכת החודש בשבת מברכים החודש - שיש בוה מעין עניין קידוש החודש שהיה בעבר ויהיה לעתיד לבוא.

ג. והעניין בזה:

קידוש החודש קשור עם מולד הלבנה, היינו, שעם היות שעד עתה היתה הלבנה פוחתת והולכת עד שנתעלמה לגמרי, נעשה מולד הלבנה מחדש, ומכאן ואילך הולכת וגדלה עד למילוי ושלימות הלבנה, "קיימא סיהרא באשלמותא"¹³.

ועניין זה רומז למעמד ומצבם של ישראל - שדומין ללבנה¹⁴ - "שהם עתידים להתחדש כמותה"¹⁵, באופן של צמיחה וגידול, עד לאשלמותא, בגאולה האמיתית והשלימה.

ואף-על-פי שברכת החודש בשבת מברכים היא על-פי רוב קודם זמן המולד - הרי מיום השבת מתברכין כולוהו יומין¹⁶, ולכן, כאשר מברכים ברכת החודש ביום השבת קודש ככוונה ובלב שלם, הרי זה מהוה נתינת-כוח והמשכה על מולד הלבנה, גידולה וצמיחתה, עד למעמד ומצב ד"קיימא סיהרא באשלמותא" שמורה על השלימות שתהיה בשעת הגאולה.

ד. ויש לומר בדרך אפשר שזהו הטעם לתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁷ שבשבת מברכים החודש יוסיפו

באמירת תהלים, ויערכו התוועדות: ידוע גודל העניין ומעלת אמירת תהלים¹⁸ - שעל זה נאמר¹⁹ "כוס ישועות אשא ובשם הוי' אקרא".

וכמו כן ידוע גודל העניין והמעלה של התוועדות - כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁰ על דבר פתגם חסידים הראשונים שבכחה של התוועדות חסידית ("א' חסידישער פארבריינגען") לפעול יותר מפעולתו של מלאך מיכאל.

ויש לומר, שב' עניינים אלו - אמירת תהלים והתוועדות - הם ה"כלים" שעל-ידם ממשיכים את עניין ברכת החודש, לפעול את המעמד ומצב ד"קיימא סיהרא באשלמותא".

* * *

ה. ציוה לנגן ואמר מאמר דיבור-המתחיל פתח ר' יוסי ואמר ויתרון ארץ בכל היא וגו'.

* * *

ו. האמור לעיל אודות שבת מברכים החודש הוא עניין כללי השייך לשבת מברכים דכל חדשי השנה. ונוסף לזה ישנו העניין הפרטי של שבת מברכים חודש כסלו, שיש בו מעלה מיוחדת לגבי שאר חדשי השנה:

חודש כסלו הוא חודש השלישי.

והנה, בחודש השלישי היה העניין של מתן-תורה - כמאמר רז"ל²¹ "אוריאן תליתאי כו' בירחא תליתאי". אלא שמתן תורה היה בחודש השלישי ליציאת מצרים בגשמיות, וחודש כסלו הוא חודש השלישי ליציאת מצרים ברוחניות - שהוא עניין עבודת התשובה שבחודש תשרי, שעל-ידה נעשה יציאת מצרים ברוחניות.

כסלו).

(18) ראה בארוכה "קובץ מכתבים - אמירת תהלים" (בסור"ס תהלים אהל יוסף יצחק).

(19) תהלים קטז, יג. וראה "קטע ממכתב לאחד השודריים" שנרפס בריש קובץ מכתבים הנ"ל, וסוף "קטע מרשימות" שנרפס בסוף קובץ מכתבים הנ"ל.

(20) אגרות-קודש הנ"ל ע' תיג. נרפס גם בסוף קובץ מכתבים הנ"ל.

(21) שבת פח, א.

(10) ירמ' לא, כ.

(11) נוסח תפלת המוספין. וראה תו"ח ר"פ ויחי. המשך וככה תרל"ו פ"ז ואילך.

(12) ראה גם לעיל (תו"מ ח"ג) ע' 43.

(13) זהו ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א. ועוד.

(14) ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ג, ג. אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.

(15) נוסח ברכת קידוש לבנה (סנהדרין מב, א).

(16) זח"ב סג, ב. פח, א.

(17) אגרות-קודש שלו ח"ג ע' תרג (נעתק ב"היום יום" כו

– כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר פעם בריגא מאמר שהתחלתו היתה בפסוק²⁶ צור תעודה חתום על לבך גו'²⁷. הייתי אז אצל הרבי, ואמרתי לו, שה"עולם" לא שמע אף פעם מאמר עם התחלה כזו. ואמר לי הרבי שיש מאמר עם התחלה כזו. לאחר זמן מצאתי עניין זה בלקוטי תורה לג' פרשיות²⁸, אלא ששם הוא חלק מה"המשך", ומשמעות הדברים שאחד המאמרים התחיל בפסוק צור תעודה. –
ובנוגע לענייננו: המאמר שנאמר זה עתה, דיבור המתחיל פתח ר' יוסי ואמר ויתרון ארץ בכל היא וגו' – יש התחלה כזו בהוספה לביאורי הזהר²⁹, ושם

וכשם שבחודש השלישי ליציאת מצרים בגשמיות היה מתן תורה, כך גם בחודש השלישי ליציאת מצרים ברוחניות ישנו עניין מתן תורה – בנוגע לפנימיות התורה²².
וכפי שכותב כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע במכתבו הידוע²³ – שניתן על-ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר על מנת להדפיס ולפרסם בכל תפוצות ישראל – שבחודש כסלו "אור וחיות נפשנו ניתן לנו", "שיאיר נפשנו באור פנימיות תורתו יתברך".

ז. וכיוון שבחודש כסלו יש הוספה לגבי שאר

אמירת תהילים והתועדות – הם ה"כלים" שעל- ידם מומשיכים את עניין ברכת החודש, לפעול את המעמד ומצב ד"קיימא סיהרא באשלמותא"

נתבארו בקצרה חלק מהעניינים שדובר אודותם במאמר. וכן נתבארו עניינים אלו באור התורה, אבל במקומות מפורדים, וגם הם מיוסדים על המאמר בביאורי הזהר הנ"ל.

ט. בלמדי עניין זה בביאורי הזהר, נזכרתי בסיפור שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר בריגא:
בהיותו עם אביו, כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, במענטאן (עיירת נופש בדרום צרפת, השוכנת על חוף הים), הלכו לטייל על שפת הים, ואדמו"ר נ"ע אמר לו כמה עניינים, כנראה בתורת החסידות. בחזרתם מהטיול, התיישב כ"ק מו"ח אדמו"ר ללמוד זוהר, ולמד את המאמר ר' יוסי ור' חייא הוה אזלי על כף ימא, ונתמוגג בדמעות³⁰. – כך סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר על עצמו.

החדשים – הרי גם בשבת מברכים חודש כסלו צריכה להיות הוספה לגבי שבת מברכים של שאר החדשים.

והנה, הוספה זו יכולה להיות הן ברוחניות והן בגשמיות. אמנם, "רוחניות" – הוא עניין שאי אפשר לברוק כו', ובמילא, תהיה ההוספה בגשמיות – שהרי זה גשמיות של יום שבת קודש, שאין בו פסולת כו', כידוע²⁴ שפרש חגיכם קאמר, ופרש שבתכם לא קאמר.
(כ"ק אדמו"ר רמז שיאמרו "לחיים").

* * *

ח. בנוגע להתחלות של מאמרי החסידות – הסדר הוא שלא מתחילים מאמרים בהתחלות חדשות, כי אם בהתחלות המאמרים שישנם כבר בעבר²⁵.

(תורת מנחם – התוועדויות ח"ד ע' 132).

26 ישע' ח, טו.

27 ספר המאמרים תרצ"ב-תרצ"ג ע' תקי"ב, וראה בהערה שם.

28 בראשית מא, א ואילך. נדפס לאח"ז באוה"ת בראשית (כרך א) תקעא, סע"א ואילך.

29 לאדמו"ר האמצעי – בתחלתה (קכט, א).

30 ראה גם "רשימות" חוברת ד ע' 7.

22 ראה לקוטי לוי"צ אגרות קודש ע' רה. ע' ריז. וראה גם תורת מנחם – התוועדויות ח"י ס"ע 270 ואילך. וש"נ.

23 אגרות קודש שלו ח"א ע' רנט. וש"נ (נעתק ב"היום יום" בתחלת).

24 זח"ב פח, ב. וראה תו"א ריש פרשתנו. ובכ"מ.

25 ראה גם שיחת ש"פ חיי שרה, מבה"ח כסלו תשי"ב ס"י

על-ידי הבנה והשגה דווקא.

א. וזהו גם כללות החידוש דתורת חסידות חב"ד, ובפרטיות יותר, החידוש די"ט כסלו לגבי לפני י"ט כסלו³⁵ - שתורת החסידות התלבשה בהבנה והשגה, כדי שתהיה ההתקשרות על-ידי שכל, שדווקא על-ידי זה נעשה קירוב ויחוד פנימי.

ונקודת העניין - שיהודי צריך להתאחד עם התורה שלומד. והיינו, שלא זו בלבד שהוא לומד את התורה, אלא עוד זאת, שהתורה מלמדת אותו³⁶, ועד שנעשה חד עם התורה, שזהו מה שכתוב³⁷ "ובתורתו יהגה", "תורתו" דייקא, תורה שלו, כיוון שנתאחד עמה³⁸.

ועניין זה צריך להיות ניכר בכל מציאותו ובכל ענייניו, וכמו שכתב הרמב"ם³⁹ ש"החכם . . . צריך שיהיה ניכר במעשיו במאכלו ובמשקו וכו'", וממשיך ומונה עשרה דברים שבהם צריך החכם להיות ניכר, היינו, שבכל ענייניו, באכילתו ובשתייתו, ומכל שכן בתפלתו ובלימודו, צריך להיות ניכר שעניינים אלו נעשים על-ידי יהודי שחדור בגליא דתורה ובפנימיות התורה.

ובלשון התחלת פרשת השבוע - שצריכים להמשיך זה בכל פרטי המדרגות של "מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים"⁴⁰, ובכללות העניין ד"שני חיי שרה", היינו, בכללות חיי היום-יום, שבכל תנועה ותנועה יאיר הייחוד פנימי עם התורה, שזוהי כללות הכוונה דדירה בתחתונים⁴¹.

(מהתוועדות ש"פ חיי שרה ה'תשט"ו.
תורת מנחם כרך יג, עמ' 112-117, בלתי מוגה)

35) ראה גם לקמן ע' 129 ואילך.

36) ראה לקו"ר ח"ב רמו, ב. סה"ש תש"ב ע' 123. תש"ד ע' 88. תש"ו ע' 21.

37) תהלים א, ב. וראה ע"ז יט, א.

38) ראה גם תורת מנחם - התוועדויות ח"ד ע' 58.

39) הל' דעות רפ"ה.

40) ראה סד"ה פתח ר' יוסי שנאמר בהתוועדות (לעיל ע' 111). וש"נ.

41) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

מעולם תמהתי מהי שייכות העניינים של מאמר הזהר זה לטיול דכ"ק מו"ח אדמו"ר עם אביו, ולמה התמוגג בדמעות,

עד שמצאתי שר' יוסי (שנזכר בזהר) - שמו האמיתי הוא "יוסף", אלא שבזמן תלמוד בבלי ותלמוד ירושלמי היה נקרא בשם הכינוי: "יוסי", ואם כן, כאשר כ"ק מו"ח אדמו"ר למד את המאמר אודות ר' יוסי (ששמו האמיתי יוסף, כשמו של כ"ק מו"ח אדמו"ר) ור' חייא דהוה אזלי על כף ימא, לאחר הטיול שלו עם אביו על כף ימא, שזהו מקום מסוגל לעניינים רוחניים בכלל ולעניינים דפנימיות התורה בפרט וכפי שמצינו בזהר על דבר גילוי סודות התורה על כף ימא³¹ - אין זה פלא שהתמוגג בדמעות!...

והנה, דובר כמה פעמים³² בנוגע לסיפורים שסיפר לנו כ"ק מו"ח אדמו"ר, שכאשר נשיא בישראל מספר סיפור, אין זה סתם סיפור מעשה, אלא יש בזה עניין תוכני וכו'.

ובהקדם מה שנתבאר לעיל במאמר³³ בנוגע לעניין הדיבור, שעל-ידי הדיבור הוא התגלות כל הכוחות שכל ומדות השכול מתגלה על-ידי הדיבור, ועוד זאת, שעל-ידי הדיבור מתקרב הזולת אליו, וכמו המקרב את זולתו על-ידי זה שמדבר עמו דברי אהבה, וכן בהשפעת השכל כשמשיע אל הזולת שעל-ידי זה משתווה שכל הזולת לשכלו.

- בסדר זה הוא הלשון במאמר³⁴: תחילה עניין גילוי השכל והמדות, ואחר כך העניין של קירוב הזולת.

וזהו גם הכוונה בסיפורים שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר - שעל-ידי דיבורו בעניינים אלו נפעל גילוי הכוחות (שכל ומדות) שלו בעולם, וגם קירוב הזולת אליו, ובפרט קירוב השכל, שזהו קירוב פנימי, שבא

31) ראה גם "רשימות" חוברת ט ס"ע 4 ואילך.

32) ראה גם תורת מנחם - התוועדויות ח"ד ע' 249. ע' 260.

33) ע' 102 ואילך.

34) ד"ה ויהיו חיי שרה פר"ת (סה"מ פר"ת ס"ע קמא ואילך) - שעליו מיוסד המאמר שנאמר בהתוועדות. וראה לעיל ע' 102 הערה 1.

השער לכל עבודת השליחות

השליחות – לקבל את פני משיח צדקנו

בעמדנו בהתחלתו ובפתיחתו של כינוס השלוחים העולמי – השלוחים שיחיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, בכל מרחבי תבל, בארבע כנפות הארץ – צריך להזכיר, בראש ובראשונה את היסוד ולבטא את התפקיד של השלוחים בדורנו זה בכלל, ובפרט החידוש שנתווסף במיוחד בזמן האחרון בעבודת השליחות – לקבל את פני משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה.

כמדובר כמה פעמים, נוסף על הנקודה המשותפת בכללות עבודת השליחות של בני-ישראל בכלל, כשלוחיו של הקדוש ברוך הוא שהיא "אני נבראתי לשמש את קוני", ובפרט השלוחים של נשיא דורנו – אשר נקודת השליחות הזאת משותפת ושווה בכל הזמנים – מתווסף מזמן לזמן חידוש בשליחות, שליחות מיוחדת, שהיא חודרת את כל ענייני השליחות והיא נעשית ה"שער" שעל-ידו "עולים" כל ענייני השליחות,

על אחת כמה וכמה בנידון דידן, שזהו חידוש כללי ועיקרי, שאינו רק פרט (או כלל) בשליחות, אלא הוא עיקר ועניין כללי ביותר, ועד שהוא העניין הכי כללי בתורה – הכנה לביאת המשיח – שמקיף את כל הנקודות והפרטים של עבודת השליחות.

וכפי שכבר דובר פעמים רבות (ובפרט בחודשים והשבועות האחרונים), שעל-פי הודעת חז"ל שכבר "כלו כל הקיצין", וההודעה של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר עשו תשובה גם כן, עד שכבר סיימו את כל ענייני העבודה (אפילו "לצחצח את הכפתורים") ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו – הרי העבודה והשליחות עכשיו היא: להיות מוכנים בפועל לקבלת פני משיח צדקנו בפועל ממש!

מזה מובן, שהמטרה של כינוס השלוחים העולמי הנוכחי מתבטאת בנקודה זו – להתדבר ביחד ולקבל החלטות טובות על מנת לקיימן בפועל, כיצד לבצע את השליחות המיוחדת של הזמן שלנו: קבלת פני משיח צדקנו.

שליחותו של משיח

...על-פי זה יובן עניינו של משיח בתור שליח "שלח נא ביד" תשלח":

משיח הוא השליח, שעל-ידו נפעלת שלימות עניין השליחות – יחוד מ"ה וב"ן ושהחל בשליחות אליעזר בנישואי יצחק ורבקה] – השליחות של הקדוש ברוך הוא להביא את הגאולה האמיתית והשלימה, שאז יהיה שלימות הייחוד של הנשמה והגוף, ישראל וקודשא בריך הוא כולא חד, וגם בעולם – שלימות הגילוי של אלקות בעולם הזה הגשמי, באופן שהעולם כולו נעשה דירה לו יתברך בתחתונים.

...ועוד ועיקר: מאחר שכבר סיימו את עבודת השליחות – בא כל שליח אל המשלח האמיתי, הקב"ה, ומודיע: עשיתי את שליחותי, ועכשיו הגיע הזמן שאתה, כביכול, תעשה את שליחותך. . "שלח נא ביד תשלח" – שלח לנו את משיח צדקנו בפועל ממש!

(שיחה לכינוס השלוחים העולמי" בש"פ חיי שרה תשנ"ב. התוועדות תשנ"ב כרך א, עמ' 286)

השלוחים ועבודת השליחות

אוצר מענות קודש לאחד מוותיקי השלוחים, שמהם ניכרת ההתקשרות, וההתייחסות האישית והחמה לכל העוסקים במלאכת הקודש • המוסדות על צרותיהם בכל רחבי תבל, יושבים בתוך חדר הרבי ב-770... • כאשר השייכים לי בשמחה, הדבר משפיע גם עלי, ומכלל הן כו' - כתב הרבי • על ביקורם של התלמידים השלוחים בארץ הקודש, ועל פגישה מעניינת אצל מר שז"ר

בכל המכתב צריך להיות למרכז לתומכי־תמימים ואין בדעתי (ולא ביכולתי) לשנות הוראות כ"ק מו"ח אדמו"ר, ובודאי גם רצונו האמיתי כן הוא.

עצתי פרטית לו כידידו מאז 40 שנה: המוסדות והפעולות שלו בניו הייוען - גדולות ונפלאות הצליח בתור שלוחו של כ"ק מו"ח אדמו"ר שלוחו של השם ומאמין אני באמונה שלימה שהשם "לא שנית", וכ"ק מו"ח אדמו"ר "עומד ומשמש במרום" ומברך ומצליח את שלוחיו **כאז כן עתה** והמסקנה בנוגע לתוכן מכתבו פשוטה.

ישמור חת"ת ויתוסף בשמחתו ובבטחוננו, ובמילא גם במנוחת הנפש שלו. אזכיר על הציון ויבשר טוב. ר'... שיח' בא לשמחני בהתוועדות - והוא כותב

מכתב כזה? זהו יושר?

בהזדמנות אחרת כתב לו הרבי:

השנה התחילה (ומזה נמשך בזה בכל השנה) ביום השבת עלי נאמר שאין עצב בו (תוס' מועד קטן כ"גב) וקראת לשבת עונג, ובוודאי גם הוא יקיים זה.

נפתח באוסף של התייחסויות ומענות לאחד השלוחים החשובים, אשר בפטירתו השמיע הרבי שיחה מיוחדת בש"פ וארא מבה"ח שבט תשנ"ב והגדירו "חסיד ומקושר לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ששלחו ומסר על־ידו הקמת וניהול מוסדות של הפצת התורה והיהדות, והמעיינות חוצה, ובמילוי שליחות זו היתה התעסקותו כל משך ימי חייו".

זהו הרה"ח וכו' ר' משה יצחק ע"ה העכט (הדברים מובאים מתוך תשורה יום ד' י"ג כסלו תשס"ט).

"מברך ומצליח את שלוחיו"

במענה לשאלות בענייני ישיבת אחי תמימים בניו־הייוען - ד' אב תשמ"ד:

מפורסם וכמדומה כתבתי (אמרת) גם לו בפרט שכ"ק אדמו"ר יסד וקבע שאחי תמימים בכל־מקום שייכים למרכז תומכי־תמימים וסניפים שלו וכו',

ופעם כתב לו:

ראיתי ות"ח על הבשו"ט [=הבשורות טובות]
- כן יבש"ט [=יבשר טוב] כל העולם תכה"י
[=תמיד כל הימים]. אזכיר על הציון.

מענה מחודש מנחם אב:

להתענין לקנות הבית הנ"ל, והזמן גרמא שהמלך
מתכוון לצאת להשדה וכו'. אזכיר על הציון.

לא להשמיט התואר האמיתי

בשנת תש"ל לערך קיבל הרב משה יצחק העכט
תעודת ד"ר כבוד. קצת לאחר מכן קיבל הרבי
מכתב ובו מופיע על הרב העכט התואר ד"ר. הרבי
הביע תמיהה על זה.

בעקבות זאת כתב הרב העכט מכתב לרבי כדי
לברר את דעתו הק' אם אינה נוחה מהזכרת התואר
הנ"ל. על זה בא המענה הבא:

יש מקומות שהזכרת התואר ד"ר - אפשרי
שתועיל וכו', ותמיהתי הייתה לא על כך כי-אם על
השמטת התואר האמיתי רב ...

שמחת השליח פועלת על הרבי

וכך כתב לו הרבי בחודש אייר תשל"ט:
להוסיף בצדקה כפשוטה, מומן - שמעמידו על
רגליו (כמאמר רז"ל).

הרבי תבע ממנו בכל פעם להיות בשמחה:

כמה פעמים בקשתי ועוררתי שבכלל - ובפרט
בזמן הזה צריך להיות בשמחה וכו' - מובן שבאם
מהשייכים אלי הוא בשמחה - פועל זה גם בי
- (ומכלל הן - אתה שזומע וכו') וכל השייך יותר
ובפרט על ידי מעשה **בפועל**, ויום יומית הרי - הנ"ל
הוא ביתר שאת כו' ויום יומית כו', ולפתע נתבשרתי
שהוא אינו בשמחה (כל-כך?) וכו'!

ולא עוד, אלא שתולה זה בפירוש דאי קבלת
מענה ממני - פירוש שאין לו יסוד כלל! ואחרי
הקשר שבינינו יותר מעשרים שנה - ["דרך אגב"
- המכיל' [תבים] אליו (כלאיש כללי) מונחים **מכבר**
אצלי ואיני מגיע לחותמם מרוב הטרדות **באיכות**]
פשוט שבכל הנ"ל אין קפידא ח"ו כלל ולא יסיתו
היצר להיות על ידי זה שלא בשמחה ח"ו.
מהיר.

מענה למכתב שכתב על-דבר בעיות בראייה:

"כאילו נמצא המוסד בחדרי"

עוד מענה להר' העכט:

... מצורף בזה טשעק המל"ח ע"ס [=המרכו
לענייני חינוך, על סך] אלף - ויהי רצון שסוף סוף
יודיע שהגיע כבר מספר הת' [=התלמידים] לאלף
ואחד.

בהזדמנות הגיב הרבי על מה שכתב בקשר
לקשיים בענייני המוסדות:

בתמונה קצת - הגעתי הידיעה שמתנהג בימים
האחרונים כעין לוחות הראשונות שניתנו ברעש
גדול - ואף שכמובן חש אני בצערו, ומבשרי אחזה
- שהרי מצטער אני גם-כן - נוסף על המצב (1 בניו
הייוען (שגם לי "קצת שייכות" להמוסד) - גם על
המצב בדומה או כיוצא-בזה - במוסדותינו הזועקים
לעזר כזה (2 שנים בירות"ו (3 שנים בכחב"ד (4
שנים בלוד (5 ד"ה בהרשת בארץ-הקודש ת"ו (6 ג'
בפאריז וסביבתה (7 ב' בלונדון (8 אחד במלבורן (9
אלה שבארצות-הברית שאיני רוצה לפרטן - שיהיה
'גילוי סוד' המנהלים ש'י שמכירים, כן לא הזכרתי
אלה הזקוקים לעזר מסוג אחר (בכסף וכו') -
והרי לכל המוסדות אלה יש לי "קצת שייכות",
ולדעת ההנהלה שלהם (ואולי גם לדעתי) המקום
אינו מספיק כלל וכלל, וכאילו נמצא המוסד בחדרי
אשר ב'770, לא בהחצר של 770.

בכל-זאת - למה לא נתנהג - אני והוא ועוד
- כמנהג לוחות אחרונות שניתנו בחשאי, ועל ידי זה
דווקא בא דבר של קיימא?

והנה מענה לבקשת ברכה - תשכ"ה:

ופעולות כולם בחינוך בני-ישראל תעמדה לכל-
אחד ואחת בהמצטרך.

זו תגובת הרבי על חוברת שהוציא-לאור:

עושה רושם חזק ביותר, ואשרי חלקם דכל אחד
ואחד שיח'י שעשו והשתתפו בכללות הענין ובהכנת
החוברת וההוצאה לאור שלה.

רושם עז מקבלת-הפנים לשליח

סעו כולכם - כל הנמצאים כאן - בשליחות, ועשו זאת בשמחה וטוב לבב, והקדוש-ברוך-הוא ימלא כל ענייניכם הגשמיים והחומריים.

במילים אלו סיכם הרבי ("הנקודה מכל הנזכר-לעיל") שיחה שהשמיע ביום ב' דהג השבועות תשכ"א לכלל הציבור היושב בהתוועדות (תורת מנחם כרך לא עמ' 57-56).

תוכנה של השיחה: א) הבעת יישר-כוח לשלוחים שנסעו לשליחות בשמחה. ב) לאלה שבבחינת "זבולון", אותם יהודים הנמצאים במקומות ההם ומקבלים את השלוחים בכבוד. ג) ולכל אלו הגורמים תוספת שמחה אצל השלוחים, על-ידי שנוסעים ללוותם או באים לקבל את פניהם...

להלן העתק מכתב מזכירות כ"ק אדמו"ר ששוגרה לשליח במילאנו הרב גרשון מענדל גרליק בקשר לסידור קבלת פנים לשליח שנסע באותם ימים למדינות שונות בשליחות הרבי.

ב"ה, י"ט אייר תשי"ט

ברוקלין

הרה"ח הו"ח א"א נוי"נ עוסק בצ"צ

כו' מו"ה גרשון מענדל שי

שלום וברכה!

בקשנו את האברך התמים החשוב הרב אברהם שי' אזדאבא, אשר נסע היום לאה"ק ת"ו, שיתעכב איזה ימים בלונדון ואחר-כך בפאריז ומשם ייסע למילאן להתעכב שם יום או יומיים (כפי האפשרות), בכדי לפרוש בשלום אנ"ש שיחיו. וכמובן, גם לחזור לפנייהם את השיחות קודש של כ"ק אדמו"ר שליט"א ששמע בעת ההתוועדויות דחודש זה.

ובטח יסדר קבלת פנים עבורו וינצל אותו כראוי. אחרי שהותו שם בטח יודיע כבודו לנא. למחנה ביה, ות"ח מראש.

בברכת כל [טוב] ס[לה]

הרב ח.מ.א. חדקוב

התדברנו אתו שיודיע לו מקודם אודות זמן בוא למחנה ה[ט]הור[ר].

באשר הנ"ל הוא מהתלמידים המצטיינים בכלל ובלימוד הנגלה בפרט, מהראוי שישתדל שייפגש

כותב ומצרף מכתב על-דבר הראיה שלו, יספר לעצמו ולהרופא שלו שבהמכתב 4 עמודים בכתב ידו (שהוא כבעבר). יעשה הבדיקות שהציע הרופא. כן בדיקת התפילין והמזוזות ושבת קדש שמח, וכמאמר חז"ל וביום שמוחתכם (שלכם) אלה השבתות. אזכיר על הציון.

מענה לבקשת ברכה עבור אחד מבני הקהילה ומשפחתו:

מצדם יעשו התלוי בהם בדרך הטבע והשאר יעשה השם.

ביום שישי י"ח תמוז תשל"ה הוציא הרבי מענה עבורו, ועל הפתק כתב גם הוראה למזכירות:

לטלפנו (מהיר קודם השבת קודש דאך בגורל יחלק וגו').

[כלומר, שהמזכירות תטלפן מיד עוד לפני שבת למסור המענה]

כל הנ"ל נתקבל ות"ח ודבר בעתו להפוך ימים אלה לששון ולשמחה ויהי רצון שמכאן ולהבא יהי בהנהגתו (כולל ענין השמחה) מלכתחילה אריבער. (להעיר, שבהתוועדות אותה השבת, אמר

הרבי מאמר דיבור-המתחיל "אך בגורל יחלק את הארץ").

הוספה בסיום מענה (בעניין אחר) - תשכ"ז:

איך ההכנות להתנות בתו תח"י בשעה טובה ומוצלחת? ומתוך שמחה?

נחת חסידותי

באחת ההזדמנויות כתב לו הרבי:

וירוה מכל יוצאי חלציו שי' רוב נחת חסידותי, ואזכירם בלי-נדר על הציון בג[שמיות] ור[רוחניות] ולתפארת בית ישראל.

ובפעם אחרת כתב:

אזכיר על-הציון. והרי נכנסו לחודש החסידי חודש הגאולה כולל גאולה מכל הענינים המבלבלים.

מענה על ההודעה על-דבר מסיבת "שריפת (ניירות) המשכנתא" של בנין הישיבה בניו הייוען - י"ב אלול תשמ"ו:

בטח היה בהצלחה (ובפרט שהמלך בשדה וכו') ות"ח על שידוע בפרטיות וכו', והזמן גרמא שצמאים בתוך כלל-ישראל לבשורות טובות וכו'.

באנגלית וצרפתית. בדרכם יהיו בפרס והודו למסור שלום עליכם ופרישת שלום מכ"ק אדמו"ר שליט"א. הקבלת פנים שיהיה בכל הפאר וההדר. כן לסדר פגישה עם ידידנו [=מר שז"ר]..
 בדיווח ביום הבא לכ"ק אדמו"ר נאמר (שם):
 "בקשר לתלמידים השלוחים, אתמול בערב התוועדו בישיבה בכפר חב"ד לפני התלמידים וכן השתתפו רבים מתושבי כפר חב"ד. לאחר ההתוועדות ביקרו אצל רש"ח שי' קסלמן.
 "הבוקר נסעו לירושלים וחברון. רש"ב הכט סידר עבורם פגישה עם שגריר ארצות-הברית, מר בארבור..".

בו ביום נמסר דיווח לרב חדקוב (שם עמ' 171):

"מסרנו כי השליחים הגיעו, ומסרנו סדר היום למשך ביקורם בארץ-הקודש. ותיקנתם כמה תיקונים בזה. מסרתם בקשר לסידור ויזה אוסטרלית עבור וילשנסקי [=הרי"י] וכן לתת לשלוחים כתובות בפרס והודו.
 "בקשר לפלדי [הרב חיים יהודא יו"ר ועד שלימות העם] לשתפו במסיבת השלוחים.
 "שיבקרו בשגרירות ארצות-הברית... ופרסום מתאים בזה. וזה נוגע גם לגב' [גולדה] מאיר במגיעה עם רוג'רס".

בי"ח אייר תשל"א מדווח הרב וולף לכ"ק אדמו"ר (שם עמ' 172):

התלמידים השלוחים היו שלשום בירושלים ובחברון והתוועדו בבית-הכנסת צמח-צדק. אחר-כך בכותל המערבי, ואחר-כך במערת המכפלה ומתנחלי חברון, קבר רחל, בישיבת תורת אמת התוועדו.

בעת ביקורם בירושלים היה [דווח על-כך] בחדשות ברדיו לפני-הצהרים על ביקורם בירושלים וחברון.

אתמול ביקרו אצל ידידנו [=שז"ר] והוא התרשם טוב מאד מהם. ביקר אתם יחד ר' שמואל דוד רייצ'יק... אחר כך ביקרו בראשון לציון בישיבה והתוועדו, ואחר-כך בקרית גת בישיבה ובבית ספר, ובחדרי תורה אור, ואחר-כך בלוד (ר' יהודה פלדי גם השתתף).

בי"ט אייר מדווח לרב חדקוב (שם עמ' 173) כי

עם מי שכ[בודו] ימצא לנכון בכדי לדבר אין לערנען [=לשוחח בלימוד].

רק כחצי שנה לפני כן, בחודש כסלו תשי"ט, הגיע הרב גרליק למילאנו. קודם לכן כתב הרבי להרב בנימין גורודצקי (אגרות קודש כרך ח"י עמ' פב, ובשלימות בספר זכרון עמ' 249):

והנה באם רק באפשר היה נכון במאד מאד אם גם כבוד תורתו יסע יחד אתו למילאן ולהציגו לפני קהילתו, ובודאי מובן גם לכת"ר, אשר דבר כזה בטח יבסס ויחזק את כל הענין בעזרת-השם יתברך.
 הרבי הוסיף:

ביום נסיעת הרב ר' גרשון מענדל שי' מכאן לפאריז - יבריקו על דבר זה.

הרב גורודצקי ביצע את המשימה. הוא נסע לאיטליה להציג את זוג השלוחים הטרי, ועל תוצאות הביקור כותב הרב גרליק להרב גורודצקי ביום א' פ' ויגש (ספר זכרון עמ' 251):

"הנני להודיע שכבודו הצליח כאן במאד.. על-ידי ביקורו של כבודו הצליח לאסוף כל הפלוגות לדיעה אחת".

ובמכתב נוסף מר"ח אדר א' תשי"ט (שם עמ' 250):

"לפי ששמעתי כמה פעמים מאנשי הקהילה שכבודו השאיר רושם עז..".

לנצל שהות התלמידים השלוחים במקום בואם

בט"ו אייר תשל"א מדווח הרב אפרים וולף על שיחה טלפונית עם הרב חדקוב (ימי תמימים' כרך ה' עמ' 170):

"מסרתם כי לאוסטרליה נוסעים משמר חדש [=קבוצה חדשה של תלמידים-שלוחים] ובדרכם יהיו בארץ-הקודש כמה ימים.. עד יום א' הבא בארץ-הקודש, מגיעים ביום ב' בטיסה 216, יש לעשות טראסק, כבר פעם השלישית שמשמר נוסע וכל משמר לשנתיים. לפרסם שיחת כ"ק אד"ש אליהם ושיבקרו בכותל המערבי ובמקומות הקדושים ובישיבות תורת-אמת, בלוד, קרית-גת, ראשון-לציון, בכפר חב"ד, בנחלת הר חב"ד ובבית הכנסת צמח צדק לנצלם לכל מיני פגישות

אל תשכחו מעצמכם

בשנת תשל"ג שוגרה קבוצה נוספת של שלוחים לאוסטרליה ('ימי התמימים' כרך ו' עמ' 134): בהוראה הראשונה נמסר על דבר שישה התלמידים שנוסעים לאוסטרליה, הסדר כמו לפני שנתיים, וכן יבקרו אצל שלושה אנשים באופן אישי, רב דכפר חב"ד, ידידינו [=שז"ר] והרב זיין.. וכן שיבקרו אצל אמבסדור ארצות-הברית אם יש, באופן הכי יפה...". היו עוד דיווחים והוראות נוספות (שם עמ' 136, 137, 135, 141-140).

ראוי לציון במיוחד דיווחו של הרש"ד (ע"ה) וולף על הביקור אצל מר שז"ר (ראה ימי תמימים שם עמ' 143-142). הנה קטע מעדות זו:

"אחר כך קם להראות האבנים שקיבל מהירח עם ההקדשה מניקסון, וכן המגילה שקיבל מהרבי עם הקופסה של כסף שמונח אחד ליד השני, וצילמו ליד זה, ויחד עם זה.

"אמר לשלוחים: שתצליחו, ואל תשכחו מעצמכם. הוא אמר זאת על כך שאמרו לו שאנו חיילים, והרי כל חייל בטל למפקד שלו ואל לו לחשוב על עצמו. על כך אמר להם: אם תשכחו מעצמכם, תשכחו גם על פעולתכם, ולכן שאל תשכחו מעצמכם ותפעלו ומקווה שתרוו נחת. אם אתם תרוו נחת מהם איני יודע, אבל שתפעלו. אמר זאת בחיך".

"הדבר סודר כבר - בקשר לוילשנסקי (מהתלמידים השלוחים) - ויש לו כבר האשרה.

"מסרתם [=הרב חדקוב לרב וולף] שיש לדאוג בקשר לכתובות בפרס והודו, וכן בקשר לעיתונות שכל אחד [=מהתלמידים השלוחים] בא ממדינה אחרת רוסיה, ארצות-הברית, צרפת וזה יעניינם". ובדיווח לרבי מכ"א אייר (שם עמ' 174): "התלמידים השלוחים שהו בשבת בנחלת הר חב"ד והתוועדו במשך השבת ואמרו דא"ח ושיחות ועניין בנגלה בעברית ובאידיש, וכן השתתפו בחזרת דא"ח בבתי כנסיות בקרית מלאכי".

בהמשך (שם עמ' 180) נתקבלה התגובה הבאה: "על-דבר ביקור השלוחים [ביום י"ט אייר - ראה שם עמ' 173] אצל האמבסדור [=שגריר], יש לשלוח לו מכתב תודה וכן שרש"ב הכט יכתוב מה שדיברו שם ומדוע לא עשה טייפ [=מדוע לא הוקלטו הדברים], כי זה עוזר להשתדלות וידעו מה שדובר ויידעו איך להתנהג להבא".

"בנסיעתם [=צאתם של השלוחים] מארץ-הקודש היו בשדה התעופה ריקודים ועשה רושם טוב ובנו של רש"ד רייצ'יק חזר מאמר דא"ח".

אמנם בשותם בהודו "טילפנו התלמידים השלוחים ואמרו כי היו קשיים בהשגת אווירון להמשך הדרך ויישארו בכלכותא בשבת וביקשו שנשלח להם מצות לשבת. שלחנו להם מיד מצות", נאמר בדיווח מכ"ד אייר תשל"א (שם עמ' 175).

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

שערות לאחר שנגזזו

שערות אשה לאחר שנגזזו

בשמועות וסיפורים להרה"ה ר' רפאל הכהן כהן ע"ה, חלק א' (בהוצאה החדשה ע' 325) מופיע מכתב שכתב הרה"ג הר"י לנדא ע"ה לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו (שביקשו להעלות על הכתב מה שזוכר מזמן היותו אצל הרבי הרש"ב). במכתב זה (סעיף ח') מספר שהרבי הרש"ב שלל מהרבניית שטרענא-שרה ע"ה לעסוק במסחר בשערותיה (כוונתה הייתה לתת את התמורה לצדקה), ועל שאלת הרבנית מה לעשות בשערותיה, הייתה תשובת קודשו: להוסיף עוד דבר ולשורפם ביחד.

ומספר הרב לנדא (שהיה נוכח במקום) ששאל את הרש"ב האם זה שאמר להוסיף איזה דבר הוא מפני שקשה לגוף כששורפים דבר היוצא מן הגוף. ענה הרש"ב שכן, ושזה אכן הטעם להא ששמים איזה דבר נוסף בציפורניים כששורפים אותם. עיי"ש עוד.

וצריך בירור:

- א. מהו הנזק היכול להיגרם לאחרים משערות אשה גוזזות (גבי ציפורניים הרי ידוע המופיע בחז"ל - מועד קטן יח, א ובנדה יז, א ובתוס' שם ד"ה "שורפן חסיד" - אך לגבי שערות אשה לכאורה צריך ביאור מהו הנזק בדבר), ועד כדי כך שיש מקום להסתכן בעצמו על-ידי שריפת דבר היוצא מעצמו, שכמבואר בשבת עה, ב הוא הדין לגבי כל דבר היוצא מעצמו, ולא דווקא בציפורניים?
- ב. האם יש הבדל בין שערות גוזזות של אשה נשואה לשערות גוזזות של בתולה?
- ג. האם בכל הנ"ל (א) מסחר בשערות, (ב) שריפת שערות, - יש בזה הוראה לרבים?

הרב אשר גרשוביץ, צפת עיה"ק

הערות המערכת:

א. לכאורה, מדובר כאן במניעת ביזיון של הרבנית (ובית הרב), בכך ששערה נמכר בשוק, ואין לזה שייכות לאחרים.

ב. הנהגת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע לערב קיסם בציפורניים קודם השריפה, הובאה ב'היום יום' טז אייר. ובמהדורת 'היום יום עם הערות וצינונים' ח"ב הביא המו"ל הרב זליגזאן מ'הנהגת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע": "עיקר הזהירות - שלא ישרפם (הצפרנים) בפ"ע", וציין ע"ז לס' דרכי חיים ושלום (סי' שנג), שהרה"צ וכו' בעל 'מנחת אלעזר' ממונקאטש נהג "לחתוך בהם [=בציפורניים עצמן?] עץ קטן", והסביר שם בהערה שהוא בגלל האמור בגמרא (נדה יז, א) שאם "גז מידי בתרייהו" לית לן בה (אפילו אם לא שרף את הציפורניים, לא יזיקו עוד לאשה מעוברת). וכאן ההנהגה היתה כדי שלא תזיק השריפה לבעל השערות, כמו שהביא מס' עצי עדן על משניות להרה"צ מקאמארא (נזיר פ"ו), שאם מערב בהן דבר לא יזיק לו. אבל בס' משמרת שלום (קוידינוב) שציין שם בהיום יום (סי' כד ס"ח), כתב שנהגו "לחתוך חתיכת עץ קטן ולשרוף עם הצפרנים", ועיי"ש בהערותו שמתווך זאת עם מסקנת הגמרא "ולא היא, לכולה מילתא חיישינן". וצ"ע שבהנהגת כ"ק אדמו"ר נ"ע לא נזכר "לחתוך", אף שבמכתב הרב לנדא הנ"ל שם הובא סיום דברי הגמרא הנ"ל. ועיין בשאר המ"מ שנשמנו שם וכן בס' שמירת הגוף והנפש סי' לה הערה ג.

פרשת חיי-שרה

ותמת שרה בקרית ארבע היא חברון בארץ כנען (כג,ב)

בזוהר (ח"א קכב) פירשו: "ותמת שרה" - זה הגוף; "בקרית ארבע" - אלו ארבע היסודות - אש, רוח, מים ועפר, המתפרדים בשעת מיתה; "היא חברון" - ארבע היסודות היו מחוברים בגוף בחייו; "בארץ כנען" - בעולם הזה. מדוע נקרא העולם הזה "ארץ כנען"? - מפרש כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע: "כנען" מורה על מסחר, ככתוב (הושע יב) "כנען בידו מאזני מרמה". העולם הזה נקרא 'ארץ כנען', כי הנשמה יורדת לעולם הזה כדי לעשות 'מסחר', דהיינו, לרכוש לה תורה ומעשים טובים. דבר זה אפשרי אך ורק בעולם הזה, כדכתיב (דברים ז), "היום לעשותם".

(ספר המאמרים אידיש, עמ' 91)

ויבוא אברהם לספוד לשרה ולבכותה (כג,ב)

לספוד לשרה ולבכותה: ונסמכה מיתת שרה לעקדת יצחק, לפי שעלידי בשורת העקדה, שנודמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט - פרחח נשמתה ממנה ומתה (רש"י)

מדוע בשורת העקדה גרמה למיתת שרה, והלוא אין זה הכרח שבשורה כזאת (ר"ל) תגרום למיתה, ומדוע גרם הדבר למותה?

ביאור הדבר: שרה נתבשרה שתי בשורות זו אחר זו, והן עוררו אצלה רגשות הפוכים: תחילה נתבשרה ש"נודמן בנה לשחיטה", דבר שגרם לה חרדה וצער עמוקים ביותר, ומיד לאחר מכן הודיעו לה שיצחק לא נשחט בפועל, ובשורה זאת גרמה לה עונג ושמחה נעלים ביותר. שרה לא הייתה מסוגלת להכיל את שני הרגשות המנוגדים האלה, ודבר זה גרם למיתתה.

(משיחת מוצאי שבת יקודש פ' חיי-שרה תש"מ)

בכסף מלא יתננה לי (כג,ט)

בכסף מלא: אשלם כל שווייה (רש"י)

יש לדקדק בזה: מאי קא-משמע-לן, והלוא זה מובן מפשטות הכתוב? אלא רש"י בא לפרש שתיבת "מלא" מתייחסת לשדה - שאברהם שילם את המחיר המלא של השדה, ואינה מתייחסת לכסף - שאברהם שילם במטבעות מלאים במשקלם (כפי שפירש רש"י להלן בפסוק טז). הדבר מוכח מתשובת אברהם לבני חת: הם ביקשו לתת לו את השדה חינם ("איש ממנו לא יכלה ממך"), ואילו הוא סירב לקבלה בתור מתנה או במחיר מוזל, אלא בכסף מלא - מחיר מלא של השדה. אך אם נפרש שהכוונה לסוג מעולה של מטבעות, אין תשובתו מעניין דבריהם, שהרי איש לא דיבר על טיב המטבעות.

(לקוטי שיחות כרך י, עמ' 62-60)

ואברהם זקן בא בימים (כד,א)

בתורת החסידות מוסבר שה'לבושים', הבאים מקיום המצוות, מלבישים את הנשמה בגן-עדן ומאפשרים לה לקבל את גילוי האור האלוקי המאיר שם (ממעשה המצוות נעשה 'לבוש' לנפש בגן-עדן התחתון, ומכוונת המצוות - בגן-עדן העליון).
יתרה מזו:

המצוות הן לבושים לנפש לא רק בגן-עדן, אלא גם בעולם-הזה. המצוות מלבישות ומקיפות את האדם מכף רגלו ועד קדקודו, דהיינו כל ענייניו. באמצעותן יכול אדם להיות דבוק באלוקות ממש, גם בהיותו בעולם-הזה הגשמי.

(ספר המאמרים תש"ז עמ' 198)

* * *

"ואברהם זקן" - היינו אברהם העליון, שנקרא 'זקן' על שם שהוא למעלה מן הזמן, מאז ומקדם.
"בא בימים" - מידה זו נמשכה ונתלכשה באברהם התחתון, שנקרא 'ימים' על שם שחי בעולם הזה, תחת גדר הזמן.
על-ידי שאברהם אבינו התאמץ בעשיית צדקה וחסד - המשיך על עצמו בחינת 'אברהם' העליון.

(אור-תורה, דף יעמ' ב')

והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה, ואמרה שתה וגם גמליך אשקה, אותה הוכחת לעבדך ליצחק (כד,יד)

שלושה שאלו שלא כהוגן... אליעזר עבד אברהם, דכתיב והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך וגו', יכול אפילו חигרת אפילו סומא (לפי שלא פירש בשאלתו ואפשר שתהיה בעלת מום ולא יבין בה אליעזר ויקחנה, רש"י) (תענית ד)

הקשו התוספות: מדוע החשש שמא תימצא הנערה חигרת או סומא הופכת את שאלת אליעזר להיות "שלא כהוגן", והלוא אלה מומים גלויים וכולטים, וכשהיה אליעזר מבחין בהם היה נמנע מלפנות אליה בבקשת "הטי נא כדך"?! התוספות מתרצים מה שמתרצים.
ויש לבאר: בדבריה רומזת הגמרא למומים רוחניים, אשר אינם נראים לעין. במומים אלה שני סוגים: (א) חигרת - אדם שאינו יציב בעבודתו; לעיתים הוא מתעלה לקדושה ולעיתים הוא יורד ונופל ברע, על-דרך "עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים" (מלכים-א יח).
(ב) סומא - אדם שחסרה אצלו בחינת 'ראייה' באלוקות, כדכתיב (איוב יט), "ומבשרי אחזה אלוקה", "ראו מי ברא אלה" (ישעיה מ), והוא אין לו ראייה זו.
במומים כאלו לא היה אליעזר יכול להבחין, ולכן שאלתו הייתה 'שלא כהוגן'.

(אור-תורה כרך ד, דף תשצב)

עבד אברהם אנוכי (כד,לד)

נישואי יצחק ורבקה מסמלים את האיחוד של הנשמה עם הגוף (מ"ה וב"ן), ובכללות - האיחוד של העליון והתחתון, רוחניות וגשמיות. עבודה זו החלה בעת מתן-תורה, שאז ניתן הכוח להפוך את הגשמי לחפצא של קדושה, אך ההכנה לכך החלה עוד מאברהם, כמאמר רז"ל שמאברהם התחילה התקופה של "שני אלפים תורה". זהו "עבד אברהם אנוכי" - בהיותי עבדו של אברהם, שממנו החלה ההכנה למתן-תורה, בכוחי לפעול איחוד זה של יצחק עם רבקה.

(ספר-השיחות תשנ"ב כרך א עמ' 105)

לימוד אחר חצות / חזרת שחרית אחר מוסף בראש- חודש / כשהרבי כותב 'קבלה'

לימוד אחר תיקון חצות

"בבירור הלכה ומנהג" בגיליון תשצ"ו, בעניין מה שכתב הרי"פ בנושא ההבחנה שבדברי אדמו"ר הזקן בסוף סדר תיקון חצות, שלפני חצות יש ללמוד משנה ולאחרי חצות זוהר; ומחזק את ההסבר שהוא מטעם המבואר בלקוטי תורה (לעומת מה שכתב בהלכות תלמוד-תורה) שזוהר הוא בכלל מקרא שזמנו רק לאחר חצות. עיי"ש.

והנה בפשטות צריך לומר שבדברי אדה"ז בסידור מתבססים על המובא בשולחן-ערוך שלו הן במהד"ב א, ב, והן במהדו"ק א, ח, שלאחר תיקון חצות יש לעסוק במשך כל הלילה בתורה שבעל-פה (וראה במראה מקומות שבהוצאה החדשה על שייכות לילה לתורה שבעל-פה, ואכ"מ).

ואם כן ברור אפוא שאף זוהר הנלמד לאחר חצות נכלל בלימוד תורה שבעל-פה ועל דרך משניות, וכנפסק בהלכות תלמוד-תורה לאדמו"ר הזקן פ"ב סוף הל' א', שזוהר ב"שליש בתלמוד".

ובעניין התימה לסיבת החילוק שבין הלימוד משנה (שבתורה שבעל-פה) לפני חצות, לבין לימוד הזוהר (שבתורה שבעל-פה) לאחר חצות - צריך לומר שהוא מטעם "דבר בעיתו מה טוב" (משלי ט"ו, כ"ג), שכמבואר בחז"ל (עירובין נ"ד, א') על הפסוק, יש ללמוד כל דבר מתאים לזמנו כמו הלכות החג בחג וכו' (ראה רש"י על הגמ' שם, ובמשלי שם. ואם כן בלילה יש ללמוד בכלל תורה שבע"פ (שהוא מדת לילה-מלכות), ועל-פי המוזכר ומבואר בראשית חכמה (שערי קדושה פ"ו ע' קנ"ה, ועוד) יש ללמוד דווקא משנה, ומופיע בפוסקים (מכתבי האריז"ל), באר היטב או"ח ס"א סק"ו בסופו (וראה גם במשנה ברורה שם ס"ק ט') "שיעור משניות קודם לכל דבר ועל-ידי זה זוכה לנשמה כי משנה אותיות נשמה. ואם זכה לחכמת אמת עת ההיא מסוגלת מאד".

וראה בלקו"ש חל"ד ע' 45 הע' 37 ובפרט הע' 43, אודות שייכות דלימוד פנימיות התורה ללילה דווקא, ועל כן מציע אדמו"ר הזקן לחלק את הלימוד לכ' זמנים, חלק הא' לימוד משנה לפני חצות, וחלק הב' לימוד הזוהר לאחר חצות. היות שבזוהר זה (שמציע ללמוד) יש כמה מעלות יחידיו: א. לימוד תורה שבעל-פה. ב. לימוד הזוהר (פנימיות התורה). ג. לימוד עניני מעלת לימוד התורה לאחר חצות, שהוא "דבר בעיתו", כאמור (מעלת הלימוד בזמן זה (שלאחר חצות) נתבאר במיוחד בזוהר, ולא בשום מקום אחר, כידוע).

הרב אשר גרשוביץ, צפת עיה"ק

חזרה על שחרית בראש־חודש אחר מוסף (והמסתעף)

א. בגיליון תשצ"ה (ב'לוח השבוע' הערה 29) מובא פסק אדמו"ר הזקן (או"ח קכו"ג) שאחר תפילת מוסף אם נזכר שלא אמר יעלה ויבוא בשחרית, לא חוזר. עד-כאן-דבריו. והועלה נדון אם להחמיר שיחזור לפי המובא בשו"ת הרשב"א שהובא במשנה ברורה סימן תכ"ב (ושלא נדפסה בימי אדמו"ר הזקן). הסיבה שהובאה להחמיר הוא על-פי הכרעת הרבי (התועדויות תשמ"ו ח"ד ע' 94 (ולא כפי שנדפס - תשמ"ז)) - שפוסק גדול קדמון שמחמיר יש להחמיר כמותו נגד דברי הפוסק האחרון. ברם, יש לדון דשמה כשפטור מלחזור על התפלה, אסור לו לחזור משום ברכה לבטלה (מלבד אם ישתמש בעצה של תפלת נדבה על תנאי וכיו"ב). וב"פסקי תשובות" (שם הערה 24) הובא מ"טהרת השולחן" שכתב כמסתפק שמה ש"ץ ששכח יעלה ויבוא יוכל להחמיר ולחזור לבד על התפלה, וכך אין טורח ציבור. וכל אופן כתב שאחרי מוסף לא יחזור. עכ"ר. ומשמע שיש כאן חשש ברכה לבטלה, ושם ואל תעשה עדיף, וכן הועתק למעשה (בעניין יחיד) בקצוש"ע עם פסקי אדה"ז בהלכות ראש-חודש. ואם נאמר שבכגון דא בודאי היו מתקבלים דברי הרשב"א (שבמקרה כזה הולכים כהפוסק גם להקל כפי שרואים שם בשיחה שם), הנה ודאות זאת יתכן שהיא רק במקרים מסויימים (וכגון הדוגמא משוע"ר יו"ד סימן קפ"ט סעיף י"ג (שהובאה גם בהתועדויות תשמ"ה ח"ד ע' 2119) מכריע נגד כמה פוסקים שבנו דבריהם על יסוד הרמב"ן. ועקב שהתגלה לשון הרמב"ן המלא שלא נדפס בימיהם. ובמקרה כזה דווקא פוסק אדמו"ר הזקן ללכת לקולא נגד הפוסקים האחרונים (וכמבואר בזה "בכללי הפוסקים וההוראה" הוצאת מכון אהלי שם עמוד צ"ח. ומבואר שם דברי הרבי על האפשרות לפסוק כמהדורה קודמת של הרמב"ם, הרי כאשר פסקו כמותו זהו דווקא כשברור שכך סבר מתחלה, מה שאין כן כשהפוסקים הבינו אחרת מכוונת הפוסק עקב העתקת דבריו בקיצור).

אבל בשאר הדברים, האם אומרים שהאחרון ודאי היה חוזר בו או שרק יש לנו בזה ספק, הנה הדבר לא פשוט באחרונים. שהרי מהר"ק בשו"ת שמחת כהן ח"ו סימן ב' כתב שאין וודאות שהאחרון היה חוזר בו, ומידי ספק לא יצא. וכן בשו"ת תשורת שי ה"א סימן תט"ו כתב בכגון דא לשון ספק שאפשר שאם הבית יוסף היה רואה דבריהם היה פוסק כמותם. ובכגון דא הכרעת הרבי, כנ"ל, לשנות הפסק רק לחומרא. ובפרט שבעל דין זה שהובא בשולחן-ערוך רבנו הוא הרמ"ע מפאנו, מגדולי המקובלים בדורו של האר"י אשר יש עניינים בדבריו שגם כאשר בנגלות ידבר, "מלין לצד עילאה ימלל", כפי שהאריך ב"כנסת יעקב" בקונטרס כללי הרמ"ע. והרי תפלת מוסף היא בדרגה בענייני האלוקות ש"לא שייך בחינה זו כלל" (הבחינה השייכת להזכרת יעלה ויבוא), ולא בגלל ש"הזכיר בשחרית" כפי שזה בפשט (וכמובא בארוכה ב"אבן השוהם" סימן תכ"ב ס"ק ג' בשם שער הכוונות (ענין ראש חודש דף ע"י)). כך שיתכן שאחר דרגא זו הנפעלת על-ידי מוסף לא שייך השלמה (זולת אם יש דבר חדש כמו ברכת המזון או מנחה. וכן גם מטעם זה יתכן שהיה אדמו"ר הזקן פוסק כהרמ"ע גם אם היה רואה את דברי הרשב"א (גם אם בשולחן-ערוך עצמו היה משאיר פסק לפי הפשט כדרכו בדרך כלל במהדורה שלפנינו). הרב משה שמעון חביב, רחובות

'קבלה' מהי?

בגיליון התקשרות (פרשת בראשית עמ' 12), הובא צילום כתב-יד-קודש רבנו, בו נכתבה המילה 'קבלה'. ובצד הצילום פוענחו המילים: "היינו לאשר את הקבלה". הכוונה היא בפשטות: היות שבמכתב שנכתב לרבי נכתב כי מצורף סכום לצדקה, הורה הרבי למזכירות לשלוח ולהחזיר קבלה, הנקראת בלע"ז Receipt.

הרב שלום דובער חייקין, רב ק' חב"ד - ליובאוויטש, קליוולאנד, אוהיו

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת-קודש, פרשת חיי-שרה

כ"ז במרחשוון, מברכים החודש

יום שלישי

ל' במרחשוון, א' דראש-חודש כסלו

[כמה ממנהגי ראש-חודש נדפסו לאחרונה ב'התקשרות', גיליון תשצ"ה. כאן נזכרו מנהגים נוספים].

אומרים את ההלל כסדר התפילה, והמאחרים לתפילה בציבור לא יאמרוהו לפני התפילה או בפסקי-דומרה, כי אמירתו על הסדר חשובה יותר מאמירתו בציבור².

בסיום ההלל אומרים: "יהללוך ה' אלוקיני כל מעשיך" בהשמטת תיבת 'על'. מיד לאחר סיום ההלל, אומרים: "ואברהם זקן... זכריה ... אמן"³

(2) בשנים הראשונות סיפר הרה"ח ר"ל שי' גרונו בשם הרבי, שסיפר בשם אדמו"ר מהוריי"צ, בשם אדמו"ר מהורש"ב, שאין לומר הלל שלא כסדר התפילה, כי אחר-כך, כשיתפלל שמו"ע ללא הלל, יהא זה כמו "אין אֶלטע געבאָקענע בולקע" [=חלה ישנה שנאפתה מזמן]. וראה כף-החיים סי' תכב ס"ק לח בשם שלמי ציבור: "ואין דעת האר"י זלה"ה נוחה... לומר דברים שלא כסדרן". זאת למרות שעל-פי הגנלה פסק אדמוה"ז סי' תפח ס"ג לומר הלל עם הציבור גם אם הוא קודם התפילה, כשם שפסק בסי' נב ס"א לדלג בפסקי-דומרה כדי להתפלל בציבור, ולמעשה נמנעים מזה כמבואר באג"ק חי"ח עמ' פא. ועיי"ש חי"ז עמ' סז, שאף שרבותינו נשיאינו היו מאריכים הרבה בתפילת שבת, הנה ביום-טוב היו מסתדרים באופן שגמרו תפילת השחר עם הציבור ואמרו הלל עמהם, ע"כ. וצ"ע איך נהגו בראש-חודש. וע"ע 'דיני ומנהגי ראש-חודש - חב"ד' עמ' נה.

(3) בס' שער-הכולל ס"פ לו ביאר דברי אדמוה"ז שצריך לבטא שם זה בפה, אף שע"פ האר"י ל' נהרים מלהזכיר שמות מלאכים (שער-המצוות פרשת שמות. ס' 'שמירת הגוף והנפש' סי' צ ס"ג, וש"נ. וגם בתפילה, כמו ביה"ר שלאחר התקיעות - מטה-אפרים סי' תק"צ ס"ל, קיצור שו"ע סי' קצט סעיף טו), כי

[פירוט מנהגי שבת מברכים נדפס לאחרונה ב'התקשרות' לשבת בראשית, גיליון תשצ"ה]. אמירת תהילים בהשכמה.

ברכת החודש: המולד - ביום שלישי, בשעה 12:12 ו-9 חלקים.

ראש-חודש כסלו ביום השלישי וביום הרכיעי. אין אומרים 'אב הרחמים'.

יום התוועדות.

"בשבת זו צריכים להתחיל כבר בהכנות הדרושות לקראת "מבצע חנוכה", כדי שיוכלו לארגן מבעוד מועד ש"מבצע חנוכה" יהיה באופן של "שטורעם", ובאופן ד"לכתחלה אריבער". ומכיוון שכל ענייני החודש כלולים ב"ראש חודש", ובפרט כאשר מדובר אודות חנוכה שהוא בסוף חודש כסלו - "נעוץ תחילתן בסופן וסופן בתחילתן" - אזי צריכים להתחיל בכל עניינים אלו מראש חודש כסלו, ולכן צריכים לעורר אודות עניין זה בשבת מברכים חודש כסלו¹."

יום שני, כ"ט במרחשוון

ערב-ראש-חודש

במנחה אין אומרים תחנון.

(1) 'תורת-מנחם - התוועדות' תשמ"ג ח"א עמ' 514, ובכ"מ.

- כל זאת יחד אומרים שלוש פעמים⁴. גם הש"ץ אומר זאת לפני קדיש תתקבל.
מנהג הנשים שלא לעשות מלאכות מסוימות בראש-חודש⁵.
תספורת: נוהגים שלא להסתפר בראש-חודש⁶, ואף תספורת-מצווה לילד בהגיעו לגיל שלוש - תידחה⁷.

יום רביעי

ב' דראש-חודש כסלו

היום הבהיר 'ראש-חודש כסלו'.

בלילה עורכים התוועדות חסידית, זכר למה שכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו נרפא ממחלתו בתשל"ח

שם 'זבדיה' הוא גם שם-אדם בתנ"ך (עזרא ח, ח ועוד). מלשון המקובלים ניתן להבין שזהו שם של הקב"ה, אבל בס' אמרי-פינחס השלם אות תנא כתב שהוא שם מלאך. ע"פ הכוונות שבס' משנת-חסידים וכו' משמע שצ"ל אות ב' של 'זבדיה' במקוץ, שלא כפי שמופיע בתנ"ך, ומה שלא ניקדו אדמוה"ז הוא כדי שיהא שווה לכל נפש, בכל ניקוד, והמקובלים נקדו כפי ידיעתם (ע"פ 'סידור רבינו הזקן עם ציונים והערות' עמ' תפא, ובקונטרס 'לוח השמטות ותיקונים' שלו לעמ' זה). וא"כ עדיף לחזור ולהדפיסו ללא ניקוד.

(4) הימים, אדר"ח חשוון. ספר-המנהגים עמ' 36.

(5) שו"ע ורמ"א סי' תיו ס"א, שהפרטים תלויים במנהג המקום. יש מקומות שאסרו תפירה [בתורת מנחם - התוועדויות' תשד"מ ח"ב עמ' 948 מודגשת מלאכה זו, וצויין לתשב"ץ ח"ג סי' רמד], סריגה, כיבוס (דינ), וגיהוץ שלא לצורך היום (ראה שם: שערי-תשובה סי' ג. כף-החיים סי' ק ללב. אשל-אברהם להרה"צ מבוטשאטש). ובערוך-השולחן שם סי' כתב ש"אצלנו" נשים העוסקות באומנות - עושות מלאכה, שלא קיבלו עליהן להפסיד פרנסתן (ואצ"ל ביחס למלאכות הקשורות בחינוך, ראה ס' חולהמועד כהלכתו, פרק ו, סעיף עה).

(6) מפני חשש סכנה, כי כן הזהיר רבי יהודה החסיד" [בצוואתו אות מח], שו"ע אדמוה"ז סי' רס ס"א. בצוואת ריה"ח שם הוסיף "וכן לא יטול הציפורניים בראש-חודש", אך עיי"ש במקור-חסד בשם החיד"א שבעש"ק הקלו בזה. ואכן המג"א ושו"ע אדמוה"ז שם שהביאו את ההנהגה דמניעת התספורת בראש-חודש השמיטו זאת לגבי ציפורניים, וראה דיון וראיות ע"ז במילואים (א) לסי' זה בסו"ס 'קיצור הלכות משו"ע אדמוה"ז', ושי"נ.

(7) ראה 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב עמ' שב שדן בזה, ומסיים: "ולדעתי יש לעשותה (תיכף) לאחר ראש-חודש". וכן במענה שלאח"ה. סיבת הזריות בזה, ראה שם עמ' שא.

ויצא לביתו⁸.

חודש כסלו: חודש כסלו הרי בכלל מוצלח יותר מאשר החודש שלפניו ושלאחריו.
מצד ריבוי הימים-טובים שבו, נעשה כל החודש כמו יום-טוב, ועד שפועל גם בחודש מרחשוון שלפניו (שאינן בו אפילו יום-טוב אחד) שנחשב כמו ערב-יום-טוב¹⁰.

"נחיצות גדולה לנצל את חודש כסלו להפצת שיטת חסידות חב"ד. ובפרט החל מהימים י' בכסלו, י"ט בכסלו ואילך, וסידור הדברים בפרסום המתאים. ולא רק בהנוער החרדי בלבד, אלא גם זה שלעת-עתה עדיין אינו חרדי, הנמצא לעת-עתה 'חוצה'¹¹.
שתי הצעות שהציע כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו בזה¹²:

(א) בהתאם לזה שחודש כסלו הוא "חודש חסידי", לבטא זאת בכך שבמשך החודש יערכו התוועדויות חסידיות בכל מקום ומקום, הן לאנשים והן לנשים (כמובן, בנפרד), וכדאי גם לצרף את הטף. בהתוועדויות אלה ידברו דברי תורה ויעודדו להוסיף בלימוד התורה, נגלה וחסידות, ובהפצת היהדות והמעיינות חוצה. ובמיוחד - בימים-טובים החסידיים דחודש זה, החל מ' כסלו ואילך בכל יום, בכל מקום וחוג לפי עניינו, עד להתוועדות הכי גדולה ביום י"ט כסלו, ראש-השנה לחסידות, וכפעולה נמשכת - גם בימים שלאחרי זה, ובפרט בימי חנוכה, סיום החודש.

(ב) בכל יום בחודש כסלו ילמדו כל אחד מהאנשים הנשים והטף (ומה טוב - ברבים, בעת ההתוועדויות הנ"ל וכיוצא בהן) עניין (נוסף) בתורת החסידות,

(8) לאחר האירוע שהיה בשמיני-עצרת באותה שנה. פרשת הדברים בארוכה בקונטרס 'ראש חודש כסלו' (הוצאת 'פרצת', כפר-חב"ד תנש"א), ובגיליונות שבועון 'כפר חב"ד' לקראת ר"ח כסלו. סעודת הוודייה התקיימה רק בזאת חנוכה: כן חובר לכבוד העניין 'מארש' מיוחד (ע"י הרה"ח ר' פייטל שי' (ברצ"ל) הלוי לוי. כנראה, הושר לראשונה בר"ח כסלו תש"מ) ה'מארש' מופיע בקלטת-שמע של 'ילדי ליובאוויטש - לונדון' בשם 'מי ארמיה', צד א.

(9) מענה לעניין קביעת זמן לטיפול רפואי - לקוטי-שיחות כרך כ ס"ע 569.

(10) סה"ש תשמ"ט ח"א עמ' 78 ובהערה 1.

(11) אגרות-קודש ח"ה עמ' כט"ל.

(12) ספר-השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 85 ועמ' 97.

אחד ואחת בהפצת המעיינות חוצה, לפעול על עוד יהודים שיעשו כן.

יום חמישי

ב' כסלו

יום חזרת הספרים של ספריית אגודת חסידי חב"ד למקומם האמיתי ב־770, בשנת תשמ"ח.

מתורתם של כל אחד מרבותינו נשיאינו והן של כל אחד מהם בנפרד, והן כפי שהם קשורים יחד ומהווים המשך זה לזה, ומה טוב - מתורתם של שלושת אבות החסידות: הבעש"ט, המגיד ואדמו"ר הזקן, ומה טוב - שבכל יום יוסיפו בלימוד, הן בכמות והן באיכות, החל מהעניין שהזמן גרמא - תורתו של כ"ק אדמו"ר האמצעי, שהיא באופן ד"רחובות הנהר" כולל ובמיוחד - בספרים החדשים שנדפסו לאחרונה, ומצווה גוררת מצווה - מתורתם של כל הנשיאים, ועד לתורתו של נשיא דורנו¹³. ונוסף על הלימוד עצמו - ישתדלו כל

נשיאינו, מחולק לימי חודש כסלו", צפת ה'תש"ס.

13) וכבר יצא לאור ילקוט מותאם להצעה זו: "ילקוט רבותינו

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש